

Aan DB
Van Van secretaris
Kopie aan
Datum
Betreft Digitaal vergaderen Algemeen Bestuur

INFORMATIENOTITIE

Digitaal vergaderen Algemeen Bestuur

Covid

Tijdens de COVID pandemie ontstond de noodzaak voor gemeenteraden en andere decentrale volksvertegenwoordigingen om digitaal te vergaderen. Hierin voorzag destijds de Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming decentrale overheden. Gelijktijdig met de inwerkingtreding van deze tijdelijke wet is de Evaluatiecommissie tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming ingesteld, om te leren van de ervaringen die daarmee zijn opgedaan. In haar eindrapport kwam de evaluatiecommissie met de aanbeveling de wet aan te passen, zodat decentrale overheden digitaal kunnen vergaderen maar dan alleen in noodsituaties. De tijdelijke wet was echter nadrukkelijk bedoeld voor een situatie van grootschalige lockdowns. De tijdelijke wet kende een aanvankelijke vervaldatum, 1 september 2020, met de mogelijkheid tot verlenging. Op 1 juli 2022 is de wet vervallen.

Wetsvoorstel

Tijdens de parlementaire behandeling van de Tijdelijke wet is toegezegd dat een nieuwe regeling gemaakt wordt indien er een wens is om digitaal vergaderen permanent mogelijk te maken. In juni van dit jaar is er een nota van wijziging op die wet ingediend. In het oorspronkelijke wetsvoorstel was een grondslag opgenomen om decentrale volksvertegenwoordigingen tijdelijk, voor maximaal drie jaar, toe te staan hybride te vergaderen. Het betreft nog een wetsvoorstel en er is nog geen zicht op wanneer deze wet in werking zal treden.

In het wetsvoorstel Digitaal vergaderen voor decentrale overheden, dat bij de Kamer is ingediend, was aanvankelijk een experimenteerbepaling opgenomen voor hybride raadsvergaderingen. De experimenteerbepaling voor hybride raadsvergaderingen is echter uit het Wetsvoorstel digitaal vergaderen voor decentrale overheden gehaald. Met als belangrijkste reden dat er alsdan geen sprake zou zijn van een gelijk speelveld tussen de, digitaal en fysiek deelnemende, raadsleden.

Het kabinet heeft, mede naar aanleiding van zorgen in de Tweede Kamer en bij decentrale besturen, besloten de experimenteerbepaling die er in het wetsvoorstel zat te laten vervallen. De belangrijkste overweging is dat de fysieke raadsvergadering de hoofdregel moet blijven. Fysieke aanwezigheid biedt volgens de regering de meeste ruimte voor sociale interactie en debat.

Huidige wetgeving

De Grondwet en de Gemeentewet gaan uit van raadsvergaderingen in fysieke vorm. Dit blijkt taalkundig bijvoorbeeld uit het vereiste van 'tegenwoordig zijn', het 'sluiten van de deuren' en het 'inleveren van een stembriefje'. Door het ontbreken van de mogelijkheden destijds, heeft de wetgever niet aan de digitale vergaderwijze gedacht.

In dat kader dat grondwettelijk is voorgeschreven dat raadsvergaderingen openbaar zijn. Openbaarheid is niet alleen op te vatten in technische zin (kunnen horen wat er gezegd wordt) maar heeft ook een fysieke component: het moet voor burgers goed zichtbaar zijn welke standpunten en perspectieven hun vertegenwoordigers tot zich hebben genomen en welke keuzes zij, na een publiek debat waarin zij ook met elkaar in discussie zijn gegaan, daarbij maken. Dat komt bij uitstek tot uitdrukking in de fysieke vergadering op een geheel eigen, daarvoor speciaal ingerichte publieke plaats.

In artikel 22 lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is artikel 19 van de Gemeentewet – dat gaat over vergaderingen van de gemeenteraad – van overeenkomstige toepassing verklaard op vergaderingen van het algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling tussen gemeentes.

Artikel 22 lid 1 van Wgr verwijst naar artikel 19 van de Gemeentewet, lijkt het erop dat de Wgr op dit moment geen mogelijkheid biedt tot online vergaderen. Dit wordt ondersteund door het feit dat in artikel IV van het wetsvoorstel wordt voorgesteld om o.a. artikel 22 van de Wgr aan te passen zodat hierin ook wordt verwezen naar het nieuwe art. 19a Gemeentewet. Deze wijziging zou daarmee tot gevolg hebben dat art. 19a Gemeentewet ook van toepassing wordt op de vergaderingen van het algemeen bestuur.

Deze voorgestelde wijziging impliceert dat online vergaderen op het moment geen mogelijkheid is voor algemene besturen.

Advies afdeling Raad van State op het oorspronkelijke wetsvoorstel

Met de gelijkstelling van fysiek en digitaal vergaderen gaat het wetsvoorstel voorbij aan het in een democratie wezenlijke uitgangspunt dat een volksvertegenwoordiging een politieke gemeenschap is waarvan de leden voor iedereen zichtbaar in een daarvoor speciaal ingerichte vergaderzaal bijeen zijn om in gezamenlijkheid en in onderlinge interactie te beraadslagen en te besluiten. Dergelijke symboliek heeft als zodanig een publieke betekenis waaraan een volksvertegenwoordiging mede zijn gezag ontleent. Het wetsvoorstel doet daaraan afbreuk.

Tegen die achtergrond kan de keuze tussen fysiek en digitaal vergaderen niet aan de lokale autonomie worden overgelaten. Fysiek vergaderen moet de wettelijk verankerde hoofdregel blijven. De Afdeling adviseert de mogelijkheid van digitaal vergaderen toe te spitsen op wettelijk omschreven noodsituaties. Uitgangspunt daarbij dient te zijn dat het gaat om situaties waar zonder fysiek te vergaderen door bepaalde omstandigheden in het geheel niet vergaderd kan worden.

Het Algemeen Bestuur van Avri

Artikel 19 van de Gemeentewet moet zo worden begrepen dat het enkel de mogelijkheid biedt om fysieke vergaderingen te houden.

Ook het reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Avri 2016 lijkt hier geen mogelijkheid toe te bieden. Nu artikel 10 expliciet vermeld dat ieder lid bij binnenkomst de presentielijst tekent. Uiteraard kan een reglement hierin ook niet leidend zijn.

Digitaal vergaderen van het Algemeen bestuur is onder de huidige wetgeving niet toegestaan.